

การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
 DIVISION OF EPIDEMIOLOGY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

ปีที่ ๒๙
 ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

ฉบับที่ ๗

NUMBER 7

VOLUME 29
 FEBRUARY 13, 1998

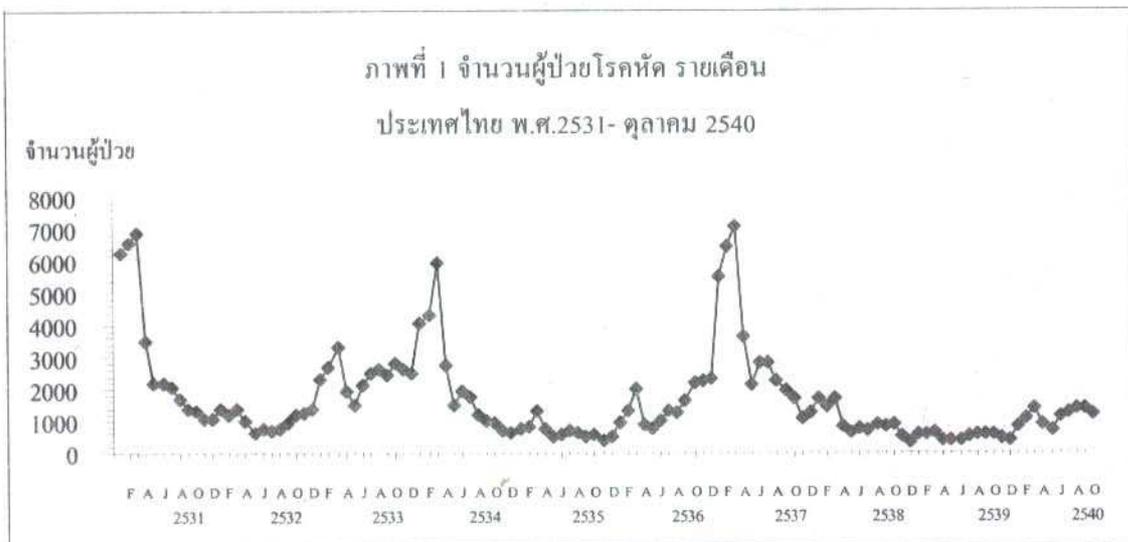
สารบัญ
CONTENTS

สถานการณ์โรคหัดพ.ศ.2540 (Measles in Thailand, 1997.)	89
สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ประเทศไทย ณ วันที่ 31 มกราคม 2541	91

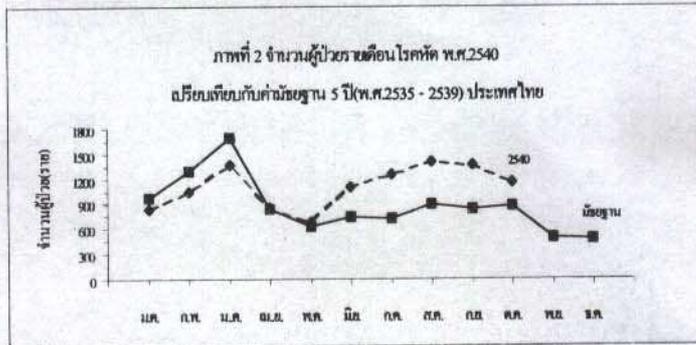
สถานการณ์โรคหัดพ.ศ.2540
(Measles in Thailand, 1997.)

โรคหัดเป็นโรคติดต่อเฉียบพลันที่พบบ่อยโรคหนึ่ง มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัสเป็นโรคที่อาจทำให้เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ อันเนื่องมาจากโรคแทรกซ้อนอันได้แก่ปอดบวม อูจจาระร่วง และสมองอักเสบ

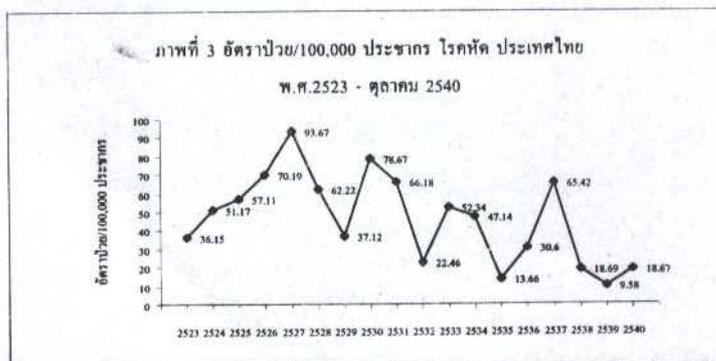
จากการเฝ้าระวังของกองระบาดวิทยาพบว่าโรคหัดจะมีผู้ป่วยเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคม และสูงสุดในเดือนมีนาคม จากนั้นจะเริ่มลดลง เป็นที่น่าสังเกตว่าถ้าปีใดจำนวนผู้ป่วยเริ่มสูงขึ้นตั้งแต่ช่วงกลางปีเช่นปี พ.ศ.2533 และ 2536 ในปีถัดไปมักจะเกิดการระบาดขึ้น (ภาพที่ 1)

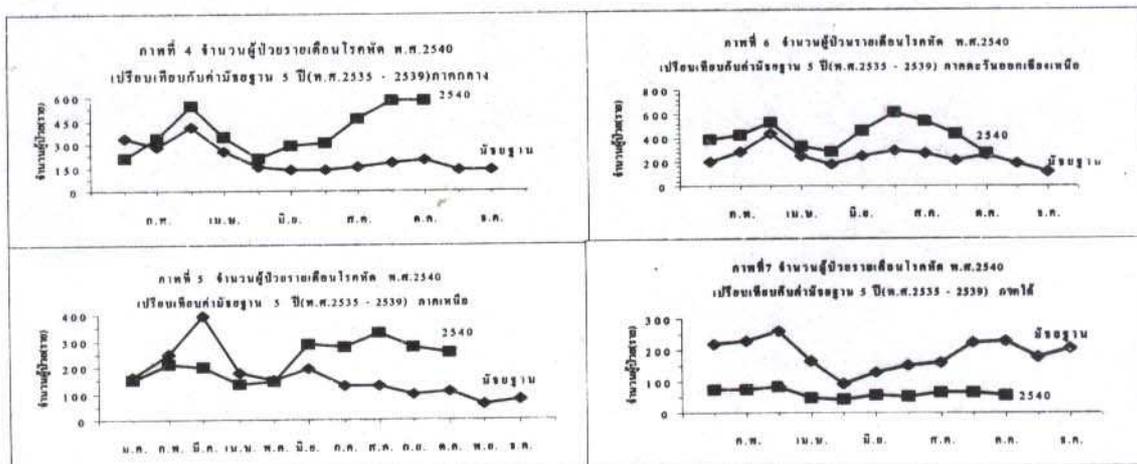
และจากข้อมูลที่ได้รับรายงาน ในปี พ.ศ.2540 (ตั้งแต่มกราคม ถึง 31 ตุลาคม) พบว่าจำนวนผู้ป่วยเริ่มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนมิถุนายนและสูงกว่าจำนวนผู้ป่วยโดยเฉลี่ย (มัธยฐาน) ของช่วงเวลาเดียวกันในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2535 ถึง 2539) (ภาพที่ 2) จึงทำให้คาดว่า อาจจะเกิดการระบาดของโรคหัดขึ้นอีกในปี พ.ศ. 2541

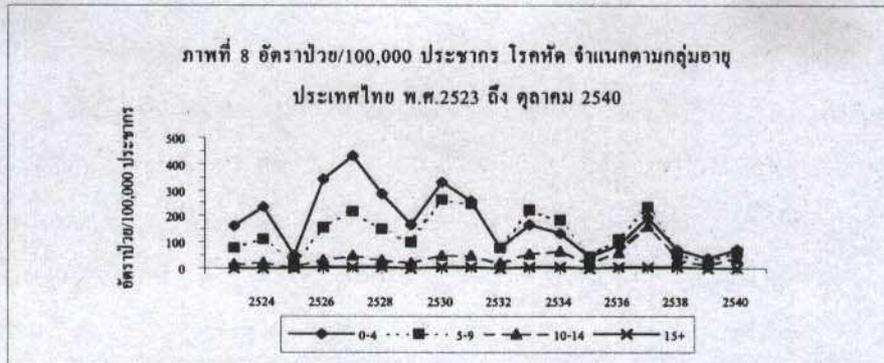
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้ประกาศให้มีการฉีดวัคซีนหัดในเด็กกลุ่มอายุ 9 - 12 เดือน แต่จากข้อมูลการเฝ้าระวังที่กองระบาดวิทยาได้รับพบว่า อัตราป่วยของโรคหัดลดลงไม่ชัดเจนเหมือนโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนอื่น ๆ เช่น คอตีบ ไอกรน แต่พบว่าอัตราป่วยของโรคหัดตั้งแต่เริ่มมีการให้วัคซีน มีอัตราป่วยขึ้น ๆ ลง ๆ เช่นใน พ.ศ.2530 มีอัตราป่วย 78.67/ประชากรแสนคน พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2532 ลดลงเหลือ 66.18 และ 22.46/ประชากรแสนคน พ.ศ.2533 สูงขึ้นเป็น 52.34/ประชากรแสนคน พ.ศ.2534 และ พ.ศ.2535 ลดลงเหลือ 47.14 และ 13.66/ประชากรแสนคน พ.ศ.2536 และ พ.ศ.2537 เพิ่มสูงขึ้นเป็น 30.6 และ 65.42/ประชากรแสนคน พ.ศ.2538 และ 2539 ลดลงเหลือ 18.69 และ 9.58/ประชากรแสนคน และในพ.ศ.2540 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (ภาพที่ 3)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนผู้ป่วยสูงในปี พ.ศ. 2540 เมื่อเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปี (พ.ศ.2535 ถึง พ.ศ.2539) ส่วนภาคใต้ข้อมูลของพ.ศ.2540 ยังต่ำกว่าค่ามัธยฐาน (ภาพที่ 4,5,6,7)

ตั้งแต่มีการเฝ้าระวังโรคหัด พบว่ากลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีอัตราป่วยสูงสุด พ.ศ. 2532 ถึง พ.ศ. 2538 พบว่าอัตราป่วยสูงสุดอยู่ในกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี และกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี กลับมามีอัตราป่วยสูงสุดอีกใน พ.ศ. 2539 ถึง 2540 (ภาพที่ 8)

สรุป จากการเฝ้าระวัง ทำให้คาดคะเนได้ว่า ในต้นปี พ.ศ. 2541 น่าจะมีการระบาดของโรคหัดขึ้นได้ ดังนั้นจึงควรป้องกันการระบาดของโรคหัดตั้งแต่บัดนี้ โดยการให้สุขศึกษาแก่ประชาชนให้นำเด็กมารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัด และแยกผู้ป่วย ในกรณีนักเรียนควรให้หยุดเรียนอย่างน้อย 4 วัน หลังจากปรากฏผื่น
หมายเหตุ ข้อมูล พ.ศ. 2540 ยังมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากรวบรวมข้อมูลที่ส่งถึงกองระบาด ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2540

ลัดดา ลิขิตยั้งวรา (Ladda Likityingwara)
อุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล (Ubolrat Narueponjirakul)
เพ็ญศรี จิตรนำทรัพย์ (Pensri Chinamusp)
ฝ่ายพัฒนาระบบข้อมูลเฝ้าระวังโรค กองระบาดวิทยา

สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ประเทศไทย

ณ วันที่ 31 มกราคม 2541

กองระบาดวิทยา ได้รับรายงานจากสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2541 พบว่า มีผู้ป่วยเอดส์ 78,256 ราย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และมีผู้เสียชีวิต 20,737 ราย (รูปที่ 1) เมื่อนำมาทำการแจกแจงตามบุคคลสถานที่สรุปได้ดังนี้

เพศ เพศชาย 63,856 ราย หญิง 14,400 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 4.4 : 1

กลุ่มอายุ ที่พบมาก เป็นกลุ่มวัยทำงาน ที่มีอายุระหว่าง 20 - 39 ปี (กลุ่มอายุ 25 - 29 ปี ป่วยร้อยละ 28.7 สูงที่สุด รองลงมา 30 - 34 ปี ร้อยละ 22.8, 35 - 39 ปี ร้อยละ 13.9, อายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 12.9) ส่วนผู้ป่วยที่มีอายุ 0 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.9

อาชีพ พบว่าอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือเกษตรกรกรรม, ค้าขาย, รับราชการ และงานบ้าน (รับจ้างร้อยละ 42.4, เกษตรกรรมร้อยละ 21.8, ค้าขายร้อยละ 4.4, รับราชการร้อยละ 3.8 และงานบ้านร้อยละ 2.9)

ปัจจัยเสี่ยง เพศสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น, ติดเชื้อจากมารดา และ รับประทาน (ร้อยละ 82.2, 5.6, 5.2 และ 0.06 ตามลำดับ) สำหรับเพศสัมพันธ์ พบว่า มีพฤติกรรมแบบชายรักร่วมเพศ ร้อยละ 0.8 เท่านั้น

ที่อยู่ปัจจุบัน ในปีพ.ศ.2540 จังหวัด ที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ พะเยา รองลงมา ระนอง, เชียงราย ระยอง และลำปาง (อัตราป่วยต่อแสนประชากร เท่ากับ 177.5, 110.6, 99.7, 90.0 และ 86.7 ตามลำดับ)

ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุดในปี พ.ศ.2540 คือ ภาคเหนือ รองลงมา ภาคกลาง ภาคใต้ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อัตราป่วยต่อแสนประชากร เท่ากับ 44.4, 30.8, 17.6 และ 8.8 ตามลำดับ)

จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในแต่ละภาคของปีพ.ศ.2540 มีดังนี้ ภาคเหนือจังหวัดพะเยา (อัตราป่วย 177.5 ต่อแสนประชากร) ภาคกลางจังหวัด ระยอง (อัตราป่วย 90.0 ต่อแสนประชากร) ภาคใต้ จังหวัดระนอง (อัตราป่วย 110.6 ต่อแสนประชากร) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดเลย (อัตราป่วย 22.0 ต่อแสนประชากร)

การเสียชีวิต จำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่เสียชีวิตและได้รับรายงานทั้งหมด 20,737 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.5 ของผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับรายงานทั้งหมด จำแนกเป็นปัจจัยเสี่ยงพบว่าเพศสัมพันธ์ 16,710 ราย (80.6%) สูงที่สุดรองลงมา ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น 1,377 ราย (6.6%) ติดเชื้อจากมารดา 1,238 ราย (6.0%) และรับประทาน 13 ราย (0.06%) เมื่อพิจารณา จำแนกสัดส่วนการเสียชีวิตเฉพาะแต่ละปัจจัยเสี่ยง พบว่า สัดส่วนการเสียชีวิต ในกลุ่มยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นสูงสุด ร้อยละ 31.2 รองลงมา ติดเชื้อจากมารดา ร้อยละ 30.4 รับประทาน ร้อยละ 27.6 และเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 26.0

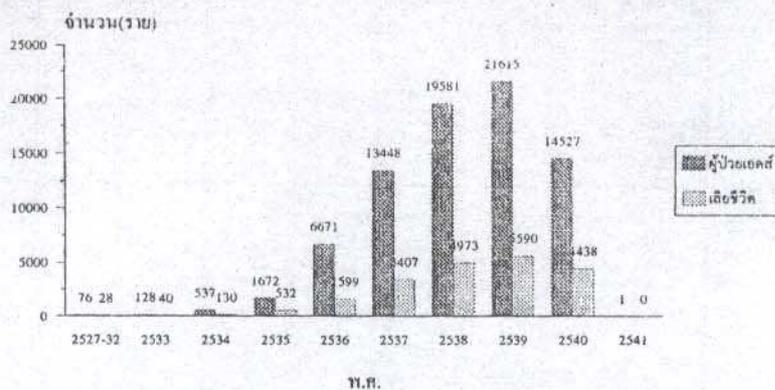
โรคติดเชื้อฉวยโอกาส ที่ได้รับรายงานมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ *Mycobacterium tuberculosis*, Pulmonary or extrapulmonary 19,678 ราย รองลงมา โรคปอดบวมจาก เชื้อ *Pneumocystis carinii* 13,686 ราย, Cryptococcosis 12,991 ราย Candidiasis ของหลอดอาหาร หลอดลม หรือปอด 4,687 ราย และ Pneumoniae current (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้ง ใน 1 ปี จำนวน 2,997 ราย ตามลำดับ

ผู้ติดเชื้อที่มีอาการ ได้รับรายงาน จำนวน 32,485 ราย เป็นเพศชาย 25,201 ราย เพศหญิง 7,284 ราย อัตราส่วน ชายต่อหญิง เท่ากับ 3.5 : 1 เสียชีวิต 3,356 ราย (รูปที่ 2)

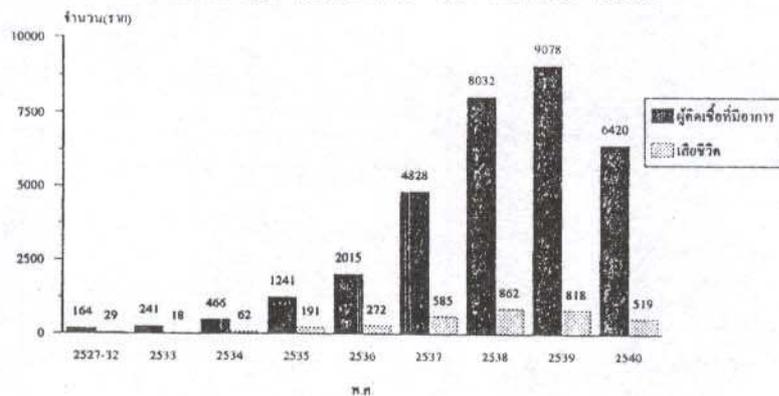
จังหวัดที่กองระบาดวิทยาไม่ได้รับรายงานในเดือนมกราคม 2541 มีดังนี้ อุบลราชธานี นครราชสีมา ยโสธร กาฬสินธุ์ มุกดาหาร นนทบุรี ชัยนาท ระยอง ตราด ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ราชบุรี นครปฐม น่าน อุตรดิตถ์ สุโขทัย แม่ฮ่องสอน เพชรบูรณ์ นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ระนอง ชุมพร พัทลุง ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส

สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และเสียชีวิต ณ วันที่ 31 มกราคม 2541 ต่อจากหน้า 92

รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์และเสียชีวิต จำแนกรายปี ตามวันเริ่มป่วย ประเทศไทย พ.ศ.2527 - 31 มกราคม 2541

รูปที่ 2 จำนวนผู้ติดเชื้อที่มีอาการและผู้เสียชีวิต จำแนกรายปีตามวันเริ่มป่วย ประเทศไทย พ.ศ. 2527 - 31 มกราคม 2541

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอชอีจี จำแนกตามรายเขต และรายจังหวัด ตั้งแต่ กันยายน 2527 ถึงมกราคม 2541

เขต	จังหวัด	2527-80	2537	2538	2539	2540	2541	จำนวนสะสม	
								ผู้ป่วย	ตาย
	10 กรุงเทพฯ	979	1215	1910	2180	1588	1	7873	2080
1	11 สมุทรปราการ	98	189	264	282	151	0	984	252
	12 นนทบุรี	140	189	252	339	265	0	1185	352
	13 ปทุมธานี	57	133	173	213	43	0	619	185
	14 อยุธยา	65	126	221	363	249	0	1024	289
	15 ช่างทอง	5	18	39	63	53	0	178	41
รวม		365	655	949	1260	761	0	3990	1119
2	16 ตพระบุรี	34	50	60	73	70	0	293	69
	17 สิงห์บุรี	11	12	30	49	57	0	159	34
	18 ชัยนาท	11	23	50	52	27	0	163	46
	19 สระบุรี	70	156	258	273	215	0	972	309
	26 นครนายก	19	34	61	126	116	0	356	121
	72 สุพรรณบุรี	28	57	163	290	251	0	789	195
รวม		173	332	628	863	736	0	2732	774
3	20 ชลบุรี	114	342	533	545	292	0	1826	293
	21 ระยอง	211	471	656	746	441	0	2525	664
	22 จันทบุรี	47	134	336	438	293	0	1248	245
	23 ตราด	20	94	169	201	182	0	666	116
	24 ฉะเชิงเทรา	38	75	162	140	73	0	488	93
	25 ปราจีนบุรี	35	66	130	132	103	0	466	87
	27 สระแก้ว	10	63	78	120	22	0	293	71
รวม		475	1245	2064	2322	1406	0	7512	1569
4	70 ราชบุรี	125	252	358	317	282	0	1334	339
	71 กาญจนบุรี	70	168	274	383	422	0	1317	415
	73 นครปฐม	81	112	180	314	247	0	934	231
	74 สมุทรสาคร	25	40	83	128	176	0	452	102
	75 สมุทรสงคราม	35	62	122	121	98	0	438	147
	76 เพชรบุรี	106	247	342	293	208	0	1196	345
	77 ประจวบคีรีขันธ์	59	110	167	120	75	0	531	166
รวม		501	991	1526	1676	1508	0	6202	1745
5	30 นครราชสีมา	104	201	225	45	28	0	603	174
	31 บุรีรัมย์	73	141	223	241	182	0	860	244
	32 สุรินทร์	78	87	198	236	66	0	665	119
	36 ขิองุมิ	39	97	161	177	102	0	576	126
	44 มหาสารคาม	44	98	175	151	129	0	597	94
รวม		338	624	982	850	507	0	3301	757
6	39 หนองบัวลำภู	8	31	47	63	43	0	192	45
	40 ขอนแก่น	189	281	521	564	281	0	1836	318
	41 อุดรธานี	82	85	254	335	204	0	960	128
	42 เลย	26	40	100	150	138	0	454	96
	43 หนองคาย	25	33	51	79	91	0	279	29
	46 กาฬสินธุ์	37	85	174	185	110	0	591	122
	47 สกลนคร	26	30	37	108	67	0	268	38
รวม		393	585	1184	1484	934	0	4580	776

เขต	จังหวัด	2527-8	2537	2538	2539	2540	2541	จำนวนคณะ	
								ผู้ป่วย	ตาย
7	33 ศรีสะเกษ	76	126	180	188	33	0	603	116
	34 อุบลราชธานี	111	160	282	189	42	0	784	138
	35 ยโสธร	27	53	87	106	30	0	303	55
	37 อีสานพระวิบูลย์	7	38	64	33	21	0	163	21
	45 ร้อยเอ็ด	98	118	190	351	211	0	968	146
	48 นครพนม	11	29	32	40	44	0	156	43
	49 มุกดาหาร	8	14	64	46	11	0	143	30
รวม		338	538	899	953	392	0	3120	549
8	60 นครสวรรค์	66	103	215	239	181	0	804	231
	61 อุทัยธานี	4	28	31	70	28	0	161	41
	62 กำแพงเพชร	34	101	217	129	14	0	495	118
	63 ตาก	22	58	81	81	42	0	284	77
	64 อุทัย	38	81	110	108	179	0	516	161
รวม		164	371	654	627	444	0	2260	628
9	53 อุตรดิตถ์	28	40	44	66	36	0	214	75
	54 แพร่	64	99	196	261	191	0	811	297
	55 น่าน	92	152	271	342	225	0	1082	406
	65 พินัยุ โลก	59	101	110	197	214	0	681	208
	66 พิจิตร	33	83	102	165	91	0	474	148
	67 เพชรบูรณ์	39	94	161	253	72	0	619	197
รวม		315	569	884	1284	829	0	3881	1331
10	50 เชียงใหม่	1667	2265	2255	1772	867	0	8826	1843
	51 ลำพูน	285	471	529	468	244	0	1997	623
	52 ลำปาง	692	546	748	962	698	0	3646	1500
	56 พะเยา	440	619	1223	1264	919	0	4465	1162
	57 เชียงราย	1455	1454	1621	1772	1249	0	7551	2520
	58 แม่ฮ่องสอน	82	112	169	123	72	0	558	222
รวม		4621	5467	6545	6361	4049	0	27043	7870
11	80 นครศรีธรรมราช	48	55	127	166	95	0	491	54
	81 กระบี่	25	45	70	83	121	0	344	83
	82 พังงา	20	33	39	55	39	0	186	64
	83 ภูเก็ต	28	74	119	163	139	0	523	185
	84 สุราษฎร์ธานี	35	98	148	213	146	0	640	135
	85 ระนอง	29	78	105	185	163	0	560	208
	86 ชุมพร	20	54	98	109	70	0	351	97
รวม		205	437	706	974	773	0	3095	826
12	90 สงขลา	100	219	269	284	267	0	1139	311
	91 สตูล	10	27	41	36	21	0	135	38
	92 ตรัง	22	14	67	115	75	0	293	81
	93 พัทลุง	8	26	45	77	52	0	208	46
	94 ปัตตานี	22	45	94	104	83	0	348	96
	95 ยะลา	19	34	47	36	28	0	164	45
	96 นราธิวาส	36	54	87	129	74	0	380	96
รวม		217	419	650	781	600	0	2667	713
รวมทั้งประเทศ		8084	13448	19581	21615	14527	1	78256	20787